

23298

SERIA

C

NUMĂRUL

CUNOȘTINȚE

FOLOSITOARE

85

„DIN LUMEA LARGĂ”
DIRECT. REDACȚIONALĂ PROE UNIV. I. SIMIONESCU

INVENTAR
2020

UN MARE CĂRTURAR
DIN VEACUL AL XVII-lea:

MITROPOLITUL DOSOFTEI

(1624—1694)

DE

GHEORGHE DINCĂ

Bibliotecar la Academia Română

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ” BUCUREȘTI

Prețul Lei 8.—

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

* = 8 lei numărul; celelalte 5 lei.

Seria A. „ȘTIINȚA PENTRU TOȚI“.

Nr.	Nr.
1. Cum era omul primitiv de I. SIMIONESCU.*	39. Noțiuni de electricitate de ING. CASETTI.
2. Viața omului primitiv de I. SIMIONESCU.*	40. M. Berthelot de CĂPIT. M. ZAPAN.
3. Gazurile Naturale de I. SIMIONESCU*	41. Izvoare actuale de energie de E. SEVERIN.
4. Albinela de T. A. BĂDĂRAU.*	42. Goethe ca naturalist de PROF. I. SIMIONESCU.
8. Furnicile de T. A. BĂDĂRAU.*	43. Viața'n munți de I. SIMIONESCU.*
9. Viața plantelor de I. SIMIONESCU.*	44. Principii de biologie de I. SIMIONESCU.
10-11. Pasteur de C. MOȚAȘ.	45-46. Fauna Mării Negre de BĂCESCU M. și CĂRĂUȘU S.*
14. Porumbelii mesageri de V. SA-DOVEANU.	47. Vitaminele de DR. N. GAVRILESCU.*
15. Planeta Marte de ION PAȘA.	49. Petrucii de I. SIMIONESCU.*
16. Dela Omer la Einstein de GENERAL SC. PANAITESCU.	50. Șobolani și șoareci de PROF. RADU VLĂDESCU.*
17. Cum vedem de DR. I. GLĂVAN.	51. Viața la Ecuator de I. SIMIONESCU.*
18. Razele X de AL. CIȘMAN.	52. Viața la tropice de I. SIMIONESCU.*
19. Omul dela Cucuteni de I. SIMIONESCU.	53. E. Roux de PROF. DR. G. MARINESCU*
20. Protozoarele de I. LEPSI.	54. Cutremururile de I. SIMIONESCU.*
21. Fulgerul și Trăznetul de C. G. BRADEȚEANU.	55. Cum birule viața de DR. VASILE ZAHARESCU.*
22. Nebuloasele gazoase de M. E. HEROVANU.	56. Plante carnivore de I. POPU-CĂMPEANU.*
23. Bacteriile folositoare de I. POPU-CĂMPEANU.	57. Chihlimbarul de A. RABICHON.
24. Scrisori cerești (Meteorite) de I. SIMIONESCU.	58. Newton de O. ONICESCU.*
25. Din istoricul electricității de STEL. C. IONESCU.	59. Fluturii de zi de I. SIMIONESCU.*
26. Mercur și Venus de C. NEGOIȚĂ.	60. Fluturii de noapte de I. SIMIONESCU*
27. Reumatism și arterioscleroză de DR. M. CĂHĂNESCU.	61. Glande cu secreție internă de PROF. DR. C. PARHON.*
28. Oameni de inițiativă de APOSTOL D. CULEA.	62. Sarea de PROF. I. SIMIONESCU.*
29. Henri Ford de ING. N. GANEA.	63. Circulația materiei de PROF. I. SIMIONESCU.*
30. Musca de I. MUREȘANU.	64. Păsări de noapte de I. SIMIONESCU.*
32. Cifrele de G. M. LĂZĂRESCU.	65. Flori de noapte de I. SIMIONESCU.*
33. Animale de demult de I. SIMIONESCU.	66. Din viața miștilor de I. SIMIONESCU.*
34. Lămurirea popoului de I. SIMIONESCU.	67. Descartes de I. SIMIONESCU.*
35. Din viața oamenilor întreprinzători de APOSTOL D. CULEA.	68. Stelele noi de I. SIMIONESCU.*
35. Societatea națiunilor de ARTUR GOROVEI.	69. Strejăria de I. SIMIONESCU.*
37. Ficatul și boala lui de DR. M. CĂHĂNESCU.	70. Invățăturile de I. SIMIONESCU.*
38. Electrochimia și electroliza de N. N. BOTEZ.	71. Plante și animale de I. SIMIONESCU.*
	72. Tutunul , de DR. N. BOTEZ.
	73. Boala lui de DR. N. BOTEZ.

Seria B. „SFATURI PENTRU GĂZDINI“.

Nr.	Nr.
2. Despre tovărășii de PREOT. C. DRON.	14. Pelagra de I. SIMIONESCU.*
3. Despre scarlatină de DR. I. GHEORGHIU.	15. Alegerea de I. SIMIONESCU.*
7. Morcovul și altele legume de P. ROZIADE.	17. Rădăcirea de I. SIMIONESCU.*
8. Sifilisul de DR. E. GHEORGHIU.	20. Rădăcirea de V. S. BOTEZ.
10. Votul obștesc de A. GOROVEI.	

Biblioteca Centrală

L.10289/1160

Biblioteca Centrală Universitară - Sibiu

SERIA C.

No. 85

CUNOȘȚINȚE FOLOSITOARE
DIN LUMEA LARGĂ

UN MARE CĂRTURAR

DIN VEACUL AL XVII-lea :

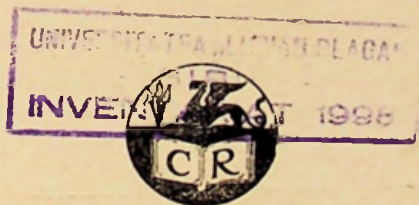
MITROPOLITUL DOSOFTEI

(1624—1694)

DE

GHEORGHE DINCĂ

Bibliotecar la Academia Română

EDITURA „CARTEA ROMANEASCA” BUCUREȘTI

28021—939

Bibl. Inst. de inv. superior Sibiu
INV. Nr. 50.28019 78.

16 FEB 1986

Ultimele cărțului apărute din

CLINOȘTIȚE FOLOSITOARE

Orice număr numai 8 lei

TH. SIMENȘCHI. Invățătura în Indii.

Interesantă arătare a metodelor de învățare în patria lui Tagore și a lui Gandhi.

I. POPU-CÂMPEANU. Plante străine din comerț.

Nu ești curios să afli unde și cum trăește : Ceaiul, Bananul, Trestia-de-zahăr ș. a.?

A. GOROVEI. Lămurirea constituției celei noi.

Titlul arată și importanța cuprinsului.

I. ANDRIEȘESCU. V. Pârvan.

Filosof, istoric, arheolog, Pârvan a fost unul din învățații noștri de samă.

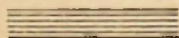
V. GHETEA. Ion Creangă, pedagog și învățător.

Interesant pentru învățători în special.

I. SIMIONESCU. Cartea Românească.

Pe scurt se arată istoricul marei edituri, cât și avântul întreprinderii.

Dr. N. GAVRILESCU. Vitaminele.

I.

V I A Ţ A

Moldova în timpul lui Dosoftei.

Timpul în care s'a născut mitropolitul Dosoftei, era timpul când Europa întreagă trăia o epocă de mare nelinişte şi nesiguranţă. Atunci păgânii, care devenise cei mai aprigi prigonitori ai crucii triumfau în izbânzi şi cuceriri asupra creştinătăţii ajungând cu cuceririle lor până la Viena.

Principatele Române, prin însăşi aşezarea lor, devenise pentru aceşti prigonitori ai crucii teatru de operaţiuni războinice, din care pricină locuitorii, de cele mai multe ori, cădeau pradă săbiei, focului şi chiar robiei.

La mulţimea suferinţelor îndurate de Români din partea păgânilor s'au mai adăogat altele mult mai mari — jafurile fanarioţilor — cari pe timpul mitropolitului Dosoftei erau așa de mulţi, în Moldova, încât mulţi scriitori i-au asemănat cu un nor de lăcuste cari când vin întunecă razele soarelui şi rod şi devastează tot în drumul lor.

Aşa au fost aceşti fanarioţi cari prin jafuri şi cruzimi au supt multă vreme vloga poporului român.

Un cântec popular din prima jumătate a secolului XVII adresat domnitorului, de atunci, Alexandru Iliaş, ne arată destul de clar firea cea neomenoasă a Grecilor din acel timp, prin următoarele versuri :

„Domnule, Măria Ta !
 Tu pe Greci nu-i asculta,
 Căci viaţa-ţi or scurta !
 Grecu-i fiară duşmănoasă,
 Grecu-i limbă veninoasă,
 Ce patrunde pân'la oase !“

În astfel de timpuri şi frământări politice şi religioase s'a născut mitropolitul Dosoftei.

Anul, locul naşterii şi origina lui Dosoftei.

Lipsa de documente asupra vieţii acestui mare ierarh al Bisericii ortodoxe române, a făcut ca cercetătorii vieţii lui să formuleze diferitele păreri. Chiar cronicarii, moldoveni sau munteni, scriitorii contemporani sau posteriori, cari ar fi putut da la iveală amănunte asupra vieţii lui Dosoftei, sunt foarte săraci şi această sărăcie de informaţie a fost probabil din cauza frământărilor şi nenorocirilor din Principatele Române.

În ceea ce priveşte anul naşterii părerile cercetătorilor s'au împărţit : unii dau anul 1624, unii anul 1625, iar alţii anul 1630. Cel mai probabil an de naştere este anul 1624, dnpă cum afirmă marele nostru istoric Nicolae Iorga. Această părere se în-

temeiază pe următoarea întâmplare: „In Ianuarie 1684, Dosoftei a plecat în Rusia să sol, cu o cerere către țarii ruși Ioan și Petru ca să primească Moldova sub ocrotirea lor. Ajungând la Chiev, Dosoftei a fost silit să rămâie aci din cauza epidemiei, unde îl vedem până în luna Martie, în același an tot în Chiev. In Mineele sale, (editate în 1682—1686) la 9 Iulie, Dosoftei transmite impresiunile sale asupra bunului miros și a puterii de vindecare a moaștelor sfinților din lavra Percesca, cu care ocaziune descrie următoarea minune întâmplată cu el. „*Eram bolnav — zice el — și am ieșit (din peșterile Lavrei) atât de sănătos încât am plecat pe jos, sărind înaintea cailor... fiind om de 60 de ani.* „Astfel că putem spune hotărît că Dosoftei a văzut lumina zilei la 1624. 1) „Scăzând deci cei 60 de ani, pe care spune Dosoftei că li avea în anul 1684 când se afla în Rusia, ne dă exact anul 1624.

Ca mirean, Dosoftei, primise numele Dumitru. Tatăl său se numea Leontie sau Leontari, mama sa Misira, iar numele lor de familie era Barila sau Barilovici.

Locul de naștere a lui Dosoftei este Moldova și cu probabilitate în apropierea mănăstirii Pobrata unde mai târziu s'a și călugărit.

In privința originii lui Dosoftei, părerile sunt iarăși împărțite; unii susțin că nu ar fi fost de origine românească, ei mai de grabă de origine grecească.

1) Ștefan Ciobanu. Dosoftei Mitropolitul Moldovei, traducere din rusește de Ștefan Berechet. Iași, 1918. p. 71—73.

Această afirmație o întemeiază pe faptul că în cronici se spune că Dosoftei a fost „*fiu de neguțător*“.

Cronicarul Ion Neculcea, care a fost contimporan cu Dosoftei, ne spune că a fost „*fiu de mazâl*“²⁾.

În lucrarea d-lui Ștefan Ciobanu, tradusă din rusește, găsim părerea că mitropolitul Dosoftei ar fi fost de origine slav. Motivarea acestei păreri o susține prin următoarele: „Pe la 1649 întâlnim pe Dosoftei ca un monah modest al uncea din mănăstirile Moldovei, anume Pobrata, unde după cum se vede dintr'o însemnare a sa, se ocupa cu studiul limbilor: greacă, latină, românească și polonă. Faptul că, între limbile în curs de studiere întâlnim și *limba românească*, putem îndrăzni să credem, că el nu era de origine românească, iar studiul limbei grecești înlătură părerea d-lui N. Iorga că Dosoftei ar fi grec de origine. Faptul că, în amintita notiță, el nu vorbește despre limba slavonă bisericească și limba literară din sudul Rusiei... se poate presupune că Dosoftei, era mai de grabă slav, poate din ținuturile de sud-vest ale Rusiei, vecine cu România“...

„Intr'una din scrisorile sale către patriarhul Ioachim, Dosoftei intervine pentru o oarecare rudă din Lemberg numită Kiriak Papara, ceea ce ne face să credem mai mult, că Dosoftei, este de origine din Rusia sud-vestică“...³⁾.

2. Nobil scos din demnitate.

3. Ștefan Ciobanu. Dosoftei Mitropolitul Moldovei. Iași 1918 p. 74—76.

Învățătura de carte.

Cele dintâi cunoștințe de carte, le-a căpătat Dosoftei, dela învățători improvizați, sau poate chiar de la călugări din mănăstirea Pobrata, avându-se în vedere că el s'a născut în apropierea acestei mănăstiri.

Dacă socotim însă, temeinica sa pregătire de carte și mulțimea limbilor ce cunoștea, înclinăm a crede că Dosoftei ar fi studiat și prin alte părți, căci la noi nu erau atunci așa zisele școli cu învățătură înaltă, afară de cea înființată în Iași de Vasile Lupu. Dacă ne mai gândim însă la strânsele legături ce le aveam cu Polonia, în acel timp, se prea poate ca el să-și fi desăvârșit studiile într'un oraș din această țară, cum au mai făcut și alți tineri români din acel timp.

Despre pregătirea lui cărturărească ne spune Ion Neculcea că era prea învățat, multe limbi știa, ele-nește, latinește, slavonește și altele“.

Călugăr în mănăstirea Pobrata.

Potrivit pornirii interne și înclinării sale către viața ascetică, el se duce în mănăstirea Pobrata ca să se călugărească. Anul în care a venit, la călugărie, nu se cunoaște; din niște autografe ale lui Dosoftei, aflăm că la 14 Septemvrie 1649 era ieromonah în acea mănăstire.

El a îmbrățișat călugăria foarte de tânăr după cum afirmă și Melchisedec episcopul, spunând: „Unul dintre ctitorii cei mari ai mănăstirii Pobrata

a fost renumitul mitropolit al Moldovei Dosoftei. El fiind călugărit încă din tinerețe în această mănăstire, a păstrat o deosebită venerațiune pentru dânsa“. Despre el cronicarul Ion Neculcea ne mai spune că era călugăr deplin și cucernic și blând ca un miel. Ca monah a dus, în acea mănăstire, o viață exemplară. Timpul îl întrebuița pentru serviciul și îndatoririle cerute de viața mănăstirească, iar cel care îi rămânea liber îl folosea pentru luminarea sa, ca mai târziu să poată împărtași și altora lumina de carte.

Despre serioasele sale studii ce le-a făcut, cât a petrecut în mănăstirea Pobrata, ne vorbește cronicarul timpului său — Miron Costin — care scriind biografia lui Roman Vodă și vorbind de origina orașului Roman, amintește de un document aflat la Dosoftei, spunând : „și aceasta am adevărit iubite cetitorule, dintr'un uric al acestui Domn, precum scrie acest Dosoftei Mitropolitul și carele se află a mănăstirea Pobrata“.

Episcop de Huși și Roman.

M elchisedec, fost episcop al Romanului, în lucrarea sa, *Cronica Romanului*, ne spune că Dosoftei a ajuns episcop al eparhiei de Huși; ziua și luna când a fost înălțat la această treaptă nu se cunoaște. Se știe însă că în anul 1658 el era episcop de Huși, aceasta s'a putut afla dintr'un uric slav dat de Gheorghe Ghica Vodă la 10 Mai 1658,

pentru apărarea țiganilor mânăstirești. În acest document figurează și Dosoftei ca episcop, împreună cu alți ierarhi.

În anul următor, 1659, a fost ales episcop al eparhiei de Roman în locul rămas vacant prin moartea titularului. Aceste informații ne-au rămas dintr'un hrisov domnesc, din 16 Decembrie 1659, dat „pentru scutirea a opt poslușnici dați în serviciul mânăstirii Agapia“, unde îl găsim semnat ca episcop de Roman împreună cu alți ierarhi ai bisericii noastre.

Dosoftei ales Mitropolit al Moldovei.

Inteligența și cultura sa, l-a ridicat în ierarhia bisericească și mai sus: astfel în anul 1671, este ales mitropolit al Moldovei, în timpul domniei lui Duca Vodă. Ocupând acest post de mare răspundere „el devine o făclie luminoasă a bisericii și un luptător neobosit pentru înălțarea și luminarea clericilor și pentru ameliorarea stării și pozițiunii bisericii, care în acele timpuri grele prin care trecea țara, a îndurat aceeași soartă și aceleași nevoi ca și poporul, căruia-i aparține⁴⁾).

Țara Moldovei în acel timp, pe lângă faptul că devenise teatru de operațiuni războinice, mai era și împănată de mulți locuitori, străini de neam, mai ales călugării greci, cari prin jafurile și cruzimile lor storceau vloga poporului român. Contra aces-

4) Ștefan Dinulescu. Viața și scrierile lui Dosoftei. Cernaui, 1885 p. 18.

tora a trebuit să se ridice Dosoftei și să lupte cu multă înverșunare, ca să poată deștepta sufletul Românilor din toropeala în care se găseau și să-i facă să pulseze către o nouă viață românească. El a ocupat scaunul mitropoliei de Suceava, cum se numia atunci, în două rânduri, între anii 1671—1673 și 1675—1686.

Emigrarea lui Dosoftei în Polonia.

La multele neazuri întâmpinate de Mitropolitul Dosoftei, s'a mai adăogat și unul mult mai mare: acela de a-și părăsi scaunul de mitropolit de două ori, din cauza turburărilor din Moldova. Chiar în timpul păstoriei lui, s'a început un războiu între Polonia și Turcia; în lupta dela Hotin 1673 Polonii au fost învinși. Domnitorul de atunci al Moldovei Ștefan Petriceicu Vodă, care era contra Turcilor a fost nevoit să se retragă în Polonia retrăgându-se cu el și mitropolitul Dosoftei care a luat, spre mai multă siguranță, moaștele sfântului Ioan cel nou, odoarele mitropoliei și hrisoavele cele de moșie.

Uricariul lui Theodor Codrescu face mențiune despre plecarea lui Dosoftei în Moldova spunând: „Eară Mitropolitul, ce au fost la acea vreme, Dosofteiu, văzând acele mari turburări și temându-se ca nucumva desăvârșit să se întîmple vre-o picire țării, a luat de aicea din Mitropolia veche moaștele sfântului Ioan, împreună cu toate odoarele Mitro-

poliei și cu hrisoavele cele de moșie și cu bună voia sa, nerobit de nimeni și cu știrea Craiului s'a cerut să meargă la sprijineala țării leșești, ca să le păzească acolo, până se va face pace, să vie și el să le aducă iarăși la pământul Moldovei⁵⁾.

Cronicarul Ion Neculce încă ne mai spune că „după ce a mers în Jolcfa, îl punea Craiul Sobieschi de se îmbrăca cu vestmintele cele scumpe și odoarele Mitropoliei țării noastre și slujea Liturghie la zile mari și Iordan, la Bobotează, cu ceremonia după obiceiul țării noastre și se mira Craiul și toți domnii leșești și lăuda frumoasa ceremonie ce era în biserica țării noastre“.

Tot timpul cât a stat în Polonia, Dosoftei a cercetat multe acte și documente de prin diferite orașe. Cu prilejul unor cercetări făcute în orașul Krilos a descoperit renumitul evangheliar chirilic „Krilosian“ care a fost scris în anul 1143, de un român moldovean.

Cu începerea anului 1675, mitropolitul Dosoftei revine în țară; în acel an era domn Dumitrașcu Vodă Cantacuzino, pus de Turci în scaunul Moldovei. Cum a sosit Dosoftei în țară, domnitorul l'a închis în mănăstirea Sfântul Sava, unde mult n'a stat și a fost pus în drepturile sale păstorind până la anul 1686.

Nu stătu însă mult în scaun căci Sobieschi, regele Poloniei purtând război contra Turcilor nă-

5). *Theodor Codrescu*. Uricariul. Iași 1852. Partea II-a pag. 242.

văli în Moldova iar când regele polon s'a reîntors în țară se „zice“ că la luat prizonier ducându-l în Polonia, în orașul Zolkiev. Acolo Dosoftei și-a petrecut viața în sărăcie și multe neazuri. Cu toată mizeria ce a îndurat, el nu a încetat să se ocupe cu diferite lucrări și traduceri până la anul 1694 când și-a dat obștescul sfârșit, murind pe pământ strein, departe de țara pe care a iubit-o.

ACTIVITATEA LITERARĂ

Decadența limbei slavone.

Limba slavonă, ani de-a rândul, a fost limba oficială a Țării Românești, în școală, biserică și cancelarie. Incepând însă, cu sfârșitul secolului al XV-lea și începutul celui de al XVI-lea, limba slavonă intră în epoca decadenței, și încetul cu încetul, locul ei îl ia limba românească.

În scaunul Moldovei, în prima jumătate a secolului al XVII-lea se afla evlaviosul domn, Vasile Lupu, iar în scaunul Mitropoliei păstora mitropolitul Varlaam, ierarh cu bogate cunoștințe în citirea cărților sfinte și adânc cunoscător al limbei grecești și slavonești.

Epoca acestor doi mari luptători ai culturii în Țara Românească, Vasile Lupu și Mitropolitul Varlaam, se caracterizează prin aceea că ei sunt cei cari pun bazele unei adevărate reforme pentru dezvoltarea literaturii naționale.

Introducerea limbei române în Biserică.

Activitatea literară a mitropolitului Dosoftei, desfășurată în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, vine într-unul din cel mai important moment, acela al dezvoltării literaturii noastre; el apare pe teren literar în momentul introducerii limbii românești în biserică și recunoașterea ei, în mod oficial, în viața religioasă a Românilor.

Dosoftei mitropolitul se poate considera singurul continuator, în Moldova, al marelui reformator literar, ale cărui baze au fost puse de Vasile Lupu și mitropolitul Varlaam.

Lăsând la o parte luptele politice, după urma cărora a avut mult de suferit, Dosoftei, își îndreptă gândul spre o bogată activitate literară. Cu un curaj de nedescris, se ridică contra tradiției, introducând limba românească în cărțile de slujbă bisericească.

Deși, până la el, s'au tipărit cărți religioase, în românește, ele n'au servit decât ca lectură pentru preoți și credincioșii știutori de carte. Cărțile de ritual, în timpul lui Dosoftei, erau tot în limba slavonă, numai câteva însemnări de tipic erau scrise în românește.

Lupta dusă de Dosoftei contra slavonismului a produs o adevărată revoluție, ultima poziție ocupată de limba slavonă, era cea din biserică, care în cele din urmă a fost pierdută prin introducerea completă a limbei române.

Cât de marc a fost îndrăsneala mitropolitului Dosoftei când a început lupta contra slavonismului, prin tipărirea cărților de ritual, în românește, ne marturisește mitropolitul Ungro-Vlahiei, Teodosie, care tipărind o Liturghie în anul 1680, la un an deci după ce a lui Dosoftei, spune în prefața acelei cărți că „n'a cutezat“ s'o tipărească toată în românește.

Patriarhul Ioachim al Rusiei dăruiește lui Dosoftei o tipografie.

Pentru ca mitropolitul Dosoftei să poată răspândi cultura în popor și să aibă puțința de a tipări cărțile de ritual, în limba românească, cu care să înlocuiască pe cele slavone, avea nevoie de o tipografie care să funcționeze în țară. Pe timpul său exista o tipografie, cea înființată de Vasile Lupu, dar aceasta se păraginise. Lipsa aceasta trebuia împlinită și cum, Dosoftei se găsea în bune raporturi cu patriarhul Ioachim al Moscovei — care de mult auzise de lucrul său cel bun -- îi scrie și-l roagă să-i trimită o tipografie.

În anul 1679, prin luna Martie, un anume Căpitan Ionașcu Belevici, mergând în Rusia cu misiunea de a încheia pace între Turcia și Rusia, Dosoftei, profită de acest prilej și se adresează printr-o scrisoare, lui Nicolae Milescu Spătaru, care se afla în acest timp în Rusia, spunându-i: „Și noi avem tipografie, dar este stricată“, este vorba de

tipografia înființată de Vasile Lupu, și scriindu-i mai departe îi spune „mă rog ca în numele meu, să saluți pe patriarhul Moscovei și al întregii Rusii, să-mi dăruiască un teasc de tipografie și litere, caractere mici“.

Întârziind însă sosirea tipografiei promisă de patriarhul Ioachim al Moscovei, Dosoftei profită de a doua plecare în Rusia a Căpitanului Ionașcu Belevici și alcătuind o scrisoare o trimise direct patriarhului, spunându-i „rugăm pe sfinția voastră, prea cinstite și milostive părinte să faci cu noi o faptă de milă și iubire omenească și să ne trimiți tipografia ca să tipărim cărțile pe care le-am tâlcuit din grecește și slavonește în limba română... fă pentru D-zeu această dragoste pe care ne-ai făgăduit-o în timpurile mai bune“.

Secretarul patriarhului trimite, în 1679, o scrisoare în care patriarhul, Ioachim îi scrie lui Dosoftei astfel: „Obiectele tipografice pe care le-ați cerut cu scrisoarea către noi le-am trimis bucuros cu trimisul vostru Ioan Belevici, iar celelalte cari au aparținut tipografii, sunt deasemenea, trimise, și v'am scris și deosebit“.

De primirea acestei tipografii și așezarea ei pentru tipărirea de cărți se face mențiune în molitvelnicul, editat de Dosoftei în anul 1681.

Activitate cărturărească și lucrările tipărite

Mitropolitul Dosoftei a fost unul din marii cărturari ai secolului al XVII. Mulțimea cercetătorilor cari s'au ocupat cu viața și activitatea lui ne dovedește acest lucru. Vestea despre pregătirea lui, în ale cărturării, trecuse de mult granițele țării noastre și mai ales pătrunsese în lumea ortodoxă

Iată cum îl cunoștea și cum îi scria Mitropolitul Moscovei, Ioachim, când a trimis la Iași tipografia cerută de Dosoftei : „ . . . Am aflat despre strălucita ta evlavie către Domnul Dumnezeu și râvna cea dumnezeiască și fierbinte ce ai în lucrurile credinței tale ortodoxe . . . cu mintea ta aleasă . . . ”

Cu o astfel de pregătire el a desfășurat o bogată activitate literară în sec. XVII, încât cu drept cuvânt se poate spune că el e unul dintre ctitorii literaturii noastre din acel secol.

Activitatea lui literară se împarte în două perioade : primul până la 1686, anul când a trebuit să părăsească Moldova ; al doilea period, dela 1686 până la sfârșitul vieții. adică de atunci când aflându-se departe de țara în care a păstorit ca mitropolit, s'a dedicat intereselor literare ale literaturii ruse.

În ceea ce privește activitatea sa literară în Moldova, în primul period al activității sale, se constată : lucrări originale cât mai puține și mai mult

traduceri în limba română și tipărire de cărți necesare serviciului bisericesc. Multe din lucrările sale le-a însoțit cu lungi prefețe alcătuite cu teme din Sfânta Scriptură.

1. Psaltirea în versuri, tipărită în anul 1673, în Uniev-Polonia

Pe lângă multele calități cu care a fost înzestrat mitropolitul Dosoftei, mai avea și o înclinare către darul poetic. Cu această înclinare și împătimit și de stihul silabic, alcătuește el Psaltirea în versuri, din 1673, pe care neavând tipografie în țară, o tipărește în Polonia. La alcătuirea ei a lucrat el „cu lungă ostencală, în mulți ani socotită și cercată în cinci ani cu osârdie mare“. O asemenea lucrare n'a existat, până la el, nici la noi și nici în întreg Orientul.

În alcătuirea Psaltirii în versuri, care este prima operă de versificație cultă la noi, s'a folosit de opera versificată a poetului polonez Jan Kochanowsky, căci după cum știm Dosoftei era un bun cunoscător al limbei poloneze. Că Dosoftei s'a folosit de opera poetului polonez ne-o confirmă forma versurilor, numărul silabelor, care este specificul versului polonez, după cum afirmă anumiți cercetători ai literaturii noastre. Cu această primă lucrare a lui Dosoftei se fixează data în istoria versificației la Români.

La compunerea Psaltirii în versuri Dosoftei nu s'a ținut aproape de text, din care cauză în

această lucrare, el vorbește de creștinism, și creștini și chiar de necazurile Moldovenilor. Chiar la alcătuirea anumitor psalmi s'a lăsat influențat de stihul popular românesc.

Ca lucrare poetică, Psaltiria lui Dosoftei, nu are o prea mare valoare literară, importanța ei constă în aceea că prin apariția ei se fixează data precisă în istoria versificației la noi.

Dacă lucrarea nu corespunde tuturor regulilor cerute de arta poetică, trebuie să avem în vedere timpul în care a fost compusă. Lăsându-se liber față de textul psalmilor el alcătuește sub inspirația psalmului 132 următoarele și versuri originale, de pildă :

„Cine-și face zid de pace
Turnuri de frăție,
Duce viața fără greață ')
'Ntr'a sa bogăție ;

Ca-i mai bună depreună
Viața cea frățească
Decât arma ce destramă
Oastea vitejească“.

Psaltiria lui Dosoftei a avut un mare răsunset în literatura noastră religioasă ; un răsunset mult mai mare l-a avut însă în literatura populară.

Prin mijlocirea preoților, mulți psalmi au pătruns în gura poporului, prin colinde, sau cântece de stea, cum este de exemplu psalmul „Limbile să salte“, care se găsește și în cartea de cântece a lui Anton Pann.

1) Cuvântul greață în înțeles arhaic însemnează greutate.

2. Acatistul Maicii Domnului

Acest acatist a fost tradus din limba slavonă în românește și tipărit în mănăstirea Uniev la 1673. Lucrarea mai cuprinde, în afară de acatistul și paraclisul Maicii Domnului și un canon pentru Sâmbăta Paștelui și unul pentru toți sfinții.

Importanța acestui acatist stă în aceea că fiind tipărit în limba română, s'a dat posibilitatea preoților să înalțe rugăciuni către Dumnezeu, în limba lor, iar credincioșii să înțeleagă cele ce se citeau

3. Liturghia din 1679.

A fost tradusă în românește și tipărită la Iași. Această liturghie a fost tradusă, după cum spune chiar Dosoftei "din isvoadele cele vechi grecești". Stăpânit de dorința de a traduce cărțile bisericești în limba românească, traducând și liturghia, a voit să arate huliților limbii românești, că se poate săvârși sfânta liturghie și în limba națională fără nici o greutate.

4. Psaltirea în prosă de înțeles slavon și român.

Această lucrare a fost tipărită în românește după isvodul Sf. Ieronim care era scris în elinește, latinește și evreește. Importanța ei este destul de mare, că prin ea ca și prin celelalte lucrări ale lui Dosoftei, se poate observa destul de limpede care era limba veacului al XVII.

5. Molitvelnicul.

Traducerea acestui molitvelnic a făcut-o Dosoftei în mănăstirea Cetățuia în anul 1674 și l-a tipărit apoi la Iași, în anul 1681. Tot în acest molitvelnic el a mai adăugat o cronologie a domnitorilor moldoveni pe care a însoțit-o și de versuri dedicate acestor domnitori.

6. Viața și faptele sfinților.

Aceste vieți de sfinți numite și Proloage sau Mineele moldovenesti, compuse din 4 volume, au fost tipărite la Iași între anii 1682 — 1686, în tipografia trimisă de Ioachim patriarhul Moscovei. Pentru alcătuirea lor mitropolitul Dosoftei, a lucrat timp de 25 de ani.

Aghiografia aceasta, pe lângă faptul că în ea se găsește viața sfântului din fiecare zi, mai conține și diferite însemnări refiritoare la viața noastră politică și bisericească.

Din punct de vedere literar aceste vieți de sfinți au o îndoită însemnătate: din ele se poate afla care era latura poetică a sec. XVII și tot deacolo putem vedea cum Dosoftei a mănuit cu dibăcie — pentru timpul acela — versurile rimate și nerimate.

Aceste minee mai au însă și o altă latură mult mai importantă: cea filologică, căci în ele se poate găsi o limbă curat românească.

7. Paremiile sau Profitologiul.

După cuprins, lucrarea aceasta se împarte în două părți: una cu paremiile și unele canoane triodice, paremiile și slujbele sărbătorilor penticostariale și cealaltă parte cu paremiile sărbătorilor mineeale și un canon al Fecioarei Maria pentru ziua de 30 Noembrie.

În afară de lucrările citate până aci, din activitatea lui Dosoftei mai putem menționa: Octoihul pe scurt, cele 12 trimiteri sau epistole ale lui Ignatius purtătorul de Dumnezeu și scrierile despre transubstanțierea corpului lui Christos în misterul Euharistiei și altele.

Prin scrierile despre transubstanțiere, mitropolitul Dosoftei, a pus în mână ortodoxilor o armă cu care să lupte contra protestanților și a curentului neortodox care pătrunsese chiar și în Moldova și Muntenia spunând că, transformarea pâinii și a vinului în corpul și sângele Domnului nostru Iisus este numai simbolică.

Plecarea definitivă a lui Dosoftei în Polonia.

În anul 1686, Dosoftei, a fost nevoit să părăsească Moldova, pentru totdeauna, și să se ducă în Polonia. Cu acest an se începe cel de al doilea period din viața literară a acestui mare ierarh. De aci înainte, el își închină activitatea sa literaturii ruse.

Acolo, deși a trăit în mizerie și scârbă nu și-a părăsit ocupațiile sale intelectuale; s'a ocupat cu traduceri de cărți în limba slavonă, aducând prin aceasta un real folos ortodoxiei ruse care avea nevoie de asemenea lucrări ca să poată lupta cu mulți eretici ai timpului acela.

Dintre toate lucrările lui, cea mai de seamă din acel timp, a fost traducerea operilor lui Simion Tesalonicul, al cărui conținut era cel mai potrivit pentru a se putea răspunde marilor probleme religioase cari atunci se desbăteau de către ortodoksi, catolici, și protestanți.

Incheiere.

Mitropolitul Dosoftei deși născut din părinți străini de neamul românesc, el și-a închinat cea mai mare parte din viața sa pentru binele țării și al bisericii românești. Călugăria pe care a îmbrățișat-o fiind încă destul de tânăr, i-a folosit mult căci viața liniștită din mănăstirea Pobrata i-a dat putința de a studia limbi străine, cu care mai târziu a îmbogățit literatura noastră bisericească.

Vestea despre marea lui pregătire în ale cărturării trecuse chiar granițele țării noastre, iar cronicarii timpului ne spun în însemnările lor că era om „prea învățat; multe limbi știa: elinește, latinește, slavonește și altele. Adânc din cărți știa“.

Viața de mănăstire a influențat mult asupra vieții lui; ea l-a împodobit cu practica virtuții, cu o viață morală și sfântă, cu multă cucernicie și mo-

destie și cu fapte lăudabile, încât cronicarul Ion Neculce ne spune că era, deplin călugăr și cucernic și blând ca un miel, iar „în țara noastră pe aceste vremuri, nu se afla om ca acela“.

Cu aceste arme a pornit el lupta pentru introducerea limbii românești în locul celei slavone. Lupta aceasta a fost dusă însă într'un timp critic, tocmai când asupra Moldovei se abăteau necazurile, ca lăcustele atât din parte păgânilor cât și din partea creștinilor și mai ales a fanarioșilor.

Pentru a îndulci puțin viața cea amară și plină de necazuri a moldovenilor, Dosoftei, apucă lira și făcu să răsune cu putere la urechile fiilor națiunii române versuri dulci, armonioase și patriotice, pentru ca să-i trezească din toropeala în care se aflau, să ațâțe și să întărească în inimile lor scânteia simțului național care acum aproape să se stingă, să deștepte și să întrețină speranțe de zile mai bune“.

În lupta sa pentru a înlocui limba slavonă cu cea românească, Dosoftei, mai urmărea în aselaš timp, și înlăturarea limbii grecești care se lupta să ia locul celei slavone.

Cu traducerea cărților bisericesti, în limba română, el a dat puțința moldovenilor să se roage lui Dumnezeu în limba lor națională.

El este cel dintâi scriitor care a îmbogățit literatura veacului al XVII-lea cu cea mai mare lucrare literară alcătuită din peste opt mii șase sute versuri în românește. Tot el este cel care a dat în românește tot pentru prima dată: Liturghia, Molitvelnicu

și Octoihul, stabilind definitiv graiul strămoșesc în biserică, căci până la el cărțile religioase cari s'au tipărit au avut numai un caracter religios instructiv.

Pe lângă multele scrieri cu caracter religios, Dosoftei, a alcătuit și o lucrare cu caracter profan: cronologia versificată a domnilor moldoveni, care este un poem în 136 versuri.

Lucrările lui au o mare importanță, din ele, se poate vedea cum au pătruns elementele slavone în limba literară, bisericească și populară și în acelaș timp prin faptul că Dosoftei a scris numai moldovenește, spre deosebire de antemergătorul său Varlaam, lucrările lui formează pentru studiul filologiei un prețios și nesecat izvor.

Activitatea sa din periodul al doilea, adică după plecarea sa definitivă din Moldova, în Polonia, a fost strâns legată de Rusia și de curente literare și chestiunile religioase ale timpului acela.

El a jucat un mare rol, în acest period, răspunzând cu traduceri și scrierile sale problemelor liturgice și celor dogmatice cum a fost cea despre transsubstanțiere sfintelor daruri.

Deci, judecându-l ca om și cărturar, putem spune că Dosoftei a fost unul din cei mai erudiți bărbați pe care l-a putut da secolului al XVII.

Lucrări folosite:

1. *Apostol (Diacon Alexandru) Viața și activitatea lui Dositeiu mitropolitul Moldovei*. Tesă... Botoșani, 1897.
 2. *Ciobanu (Ștefan). Dosofteiu mitropolitul Moldovei și activitatea lui literară*. Traducere din rusește de Ștefan Berechet. Iași, 1918.
 3. *Dinulescu (Ștefan,) Vieța și scrierile lui Dositeiu mitropolitul Moldovei de Cernăuți*, 1885.
 4. *Dan (Dimitrie) Dosoftei mitropolitul Moldovei 1624-1696*. schiță biografică. Cernăuți, 1927.
 5. *Dosoftei. Psaltirea în versuri publicată de pe manuscrisul original...* de Prof. I. Bianu. București. 1887.
 6. *Pușcariu (Sextil) Istoria literaturii române. Epoca veche...* Sibiu, 1930.
-

CUPRINSUL

I

V I A Ţ A

	<u>Pag.</u>
Moldova în timpul lui Dosoftei	3
Anul, locul naşterii şi origina lui Dosoftei	4
Invăţătura de carte	7
Călugăr în mânăstirea Pobrata	—
Episcop de Huşi şi Roman	8
Dosoftei ales mitropolit al Moldovei	0
Emigrarea lui în Polonia	10

II

ACTIVITATEA LITERARA

Decadenţa limbii slavone	13
Introducerea limbii române în Biserică	14
Patriarhul Ioachim al Rusiei dăruieşte lui Dosoftei o tipografie	15
Activitatea cărturească şi cărţile tipărite	17
Psalmirea în versuri	18
Acatistul Maicii Domnului	20
Liturghia	—

Psaltirea în prosă de înțeles slavon și român	20
Molitvelnicul	21
Viața și faptele sfinților	—
Paremiile sau Profitologiul	22
Plecarea definitivă a lui Dosoftei în Polonia	—
Incheiere	23
Bibliografie	26

FIE CARE CĂRȚULIE NU ARE PREȚ MAI MARE
DE CÂT AL UNUI ZIAR SĂPTĂMÂNAL (5 LEI.
CELE CU 8 LEI). TRIMEȚÂND BANII PRIN MAN-
DAT POȘTAL E PRIMITĂ CARTEA PRIN POȘTĂ.
CEREȚI CATALOGUL GENERAL AL EDITURII
„C A R T E A R O M Â N E A S C Ă”
SĂ TRIMITE ORI CUI GRATUIT

LA
„CARTEA ROMÂNEASCĂ“

A APĂRUT PÂNĂ ACUM :

TOT CE POATE FACE TE-
MEIUL UNEI BIBLIOTECI
DINTR'UN CĂMIN CUL-
TURAL LA SATE ȘI PEN-
TRU PREMII, IEFTINE DAR
FOLOSITOARE.

CEREȚI CATALOGUL EDITURII SPRE A VĂ
ALEGE PENTRU SUME CÂT DE MICI, CĂRȚI
ANUME SCRISE PENTRU CITITORII DELA SATE.

A apărut

I. SIMIONESCU

TINERE, CUNOAȘTE-ȚI ȚARA

un îndreptar atractiv, adresat tuturor, scris
pe înțeles, asupra României.

Volum de 164 pagini, cu 110 figuri, 19 tabele. Lei 70.

EDIȚIA II-a

CUPRINS: Cât e de mare România ; Vecinii ;
Infățișarea pământului ; Munții ; Dea-
luri ; Câmpii ; „Țări” ; Vremea ; Apele ;
Viețuitoarele ; Locuitorii ; Caracterele
generale ale Poporului Românesc ;
Energia românească ; Sate - Orașe ;
Cetăți, mănăstiri, biserici ; Darurile
naturii ; Munca pământului ; Forța
motrice ; Munca industrială ; Tran-
sport și comerț ; Trecut și viitor.

De acelaș autor :

TINERE,

CUNOAȘTE-ȚI ARBORII.

Vol. de 110 pag. cu 124 fig. 4 tabete Lei 60.

Ambele la „CARTEA ROMÂNEASCĂ”

Ultimele biografii

Apărute în

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE

G H. D I N C Ă

Mitropolitul Melchisedec

PAUL I. PAPADOPOL

Petre Ispirescu

TRANDAFIR LAȚIA

Cărturari din Banat

G H E T E A V.

Eminescu pedagog

CIORĂNESCU N.

Gh. Țițeica

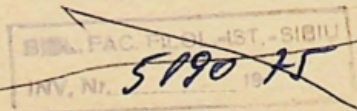
POPA I. GH. Dr.

Dr. I. Cantacuzino

D I N C Ă G H.

Mitropolitul Dosoftei

Cunoști țara, cunoscând pe oamenii ei aleși.

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

- Nr.**
22. Meșteșugul vopsitului cu burueni de ARTUR GOROVEI.*
 24. Păstrarea cărnii de porc de G. GHEORGHIU.*
 29. Beția de DR. EMIL GHEORGHIU.
 33. Mama și copilul de PROF. M. MANICATIDE.*
 36. Omul și societatea de AL. GIUGLEA.
 37. Bucătăria sătencilor de MARIA GEN. DOBRESCU.*
 38. Stecia de zahăr de C. LACRIȚIANU.
 39. Ingrășarea Pământului de I. M. DOBRESCU.
 40. Friguri de bălă de DR. T. DUMITRESCU.
 41. Banul de A. GIUGLEA.
 42. Statutul practic de ING. A. SCHOOR.
 43. Lămurirea calendarului de A. GIUGLEA.
 44. Conjunctivita granuloasă de DR. GLĂVAN.
 45. Buruienile de leac de A. VOLANSCHI.
 46. Statutul casnic de MAICA RALUCA.
 47. Cultura tomatelor de I. ISVORAN.
 48. Rețete pentru gospodine de MAICA RALUCA.
 49. Lingoarea de DR. I. DUMITRESCU.
 50. Bienoragia sau sculamentul de DR. N. IOAN.
 51. Practica agricolă de A. BEJENARIU.
 52. Apa de băut de DR. I. BĂLTEANU.

- Nr.**
53. Tifosul exantematic de TUDOR DUMITRESCU.
 54. Boalele animalelor de I. POPU-CĂMPEANU.
 55. Lucrări din pășunile de porumb de TITUS G. MINEA.
 56. Cartoșul de I. POPU-CĂMPEANU.
 57. Cum să trăim de DR. F. GRUNFELD.
 58. Lucrări din pae și sorg de TITUS G. MINEA.
 59. Insectele vătămatoare pentru arborii noștri roditori de GH. FIȚESCU.*
 60. Vacă cu lapte de M. GĂTAN.*
 61. Mierea și Ceara de CONST. IONESCU CRISTEȘTI.*
 62. Indrumări agricole de C. IONESCU CRISTEȘTI.*
 63. Creșterea păsărilor de PETRONIUS BEJAN.*
 64. 101 Feluri din ouă de SANDA MARIN.*
 65. Plante de nutreț de PETRONIUS BEJAN.*
 66. Lămurirea constituției celei noi de A. GOROVEI.*
 67. Lupta contra secretelor de M. GR. HULUBEI.*
 68. 101 Feluri din cartofi de SANDA MARIN.*
 69. Laptele și produsele lui de DR. LĂPTIN GĂTAN.*

Seria C. „DIN LUMEA LARGĂ“.

- Nr.**
3. Munții Apuseni de M. DAVID.*
 5. Bucovina de I. SIMIONESCU.*
 6. Basarabia de G. NĂSTASE.*
 7. Dobrogea de C. BRĂTESCU.*
 10. Viața în adâncul mărilor de C. MOTAȘ.
 - 11 - 12. A. Șaguna de I. LUPAȘ.*
 14. Românii de peste Nistru de V. HAREA.*
 16. Lituania de G. NĂSTASE.
 19. Românii din Ungaria de I. GEORGESCU.
 20. Jud. Turda Arieș de I. MUREȘANU.
 21. Țara Hațegului de GAVRIL TODICA.
 22. Spiru C. Haret de I. SIMIONESCU.
 23. Danemarca de MAGDA D. NICOLAESCU.
 24. N. Milescu în China de I. SIMIONESCU.
 25. Cetățile moldovenești de pe Nistru de APOSTOL D. CULEA.
 26. Românii din Bulgaria de EM. BUCUȚA.
 27. Valea Jiului din Ardeal de P. HOSSU-LONGIN.
 28. Țara Bârzii de N. ORGHIDAN.*
 29. Vechiul ținut al Sucevei de V. CIUREA.

- Nr.**
30. Macedo-Românii de TACHE PAPA-HAGI.
 31. Românii din Banatul Jugoslav de PR. BIZEREA.
 32. Coasta de Azur de I. SIMIONESCU.*
 33. Elveția de TRAIAN G. ZAHARIA.
 34. Maramureșul de GH. VORNICU.
 35. Austria de I. SIMIONESCU.
 36. Belgia de TRAIAN G. ZAHARIA.
 37. Afganistanul de I. SIMIONESCU.
 38. Atanasie Șaguna de DR. I. LUPAȘ.
 39. Blajul de ALEX. LUPEANU-MELIN.*
 40. Marea Neagră de DR. I. LEPȘI.
 41. Pe urmele lui Robinson Crusoe de I. SIMIONESCU.
 42. Din Norvegia de I. CONEA.*
 43. Din vremea lui Ștefan cel Mare de GEN. R. ROSETTI.*
 44. Japonia de I. SIMIONESCU.*
 45. Oiarul Savant de I. SIMIONESCU.*
 46. Intr-o mănăstire din Himalaya de MIRCEA ELIADE.*
 47. Dănilă Apostol de N. P. SMOCHINĂ.*
 48. Govara și Călimănești de I. SIMIONESCU.*
 49. Sările norii Ne w-Yorkului de PETRU COMARNESCU.*

„CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

Nr.	Nr.
50. Nicolae Bălcescu de V. SASSU.*	71. Dr. C. I. Istrati de C. KIRIȚESCU.*
51. Țara visurilor Împietrite (EGIPTUL) de MIRCEA HEROVANU.*	72. Alexandru Vlahuță de V.M.SASSU.*
52. Gh. I. Donici de GEN. R. ROSETTI.*	73. Vasile Pârvan de I. ANDRIEȘESCU.*
53. A. Odobescu de AL. TZIGARA-SAMURÇAȘ.*	74. Ion Creangă pedagog și învățător de V. GHEȚEA.*
54. Banatul de PROF. D. IZVERNICEANU*	75. Republica Moldovenească a Sovietelor de N. P. SMOCHINĂ.*
55. Țara Zarandului de G. CAMBER.*	76. Panait Cerna de LUCIAN PREDESCU.*
56. Iordache Golescu de N. BĂNESCU.*	77. Doi tronicari moldoveni Grigora Ureche și Miron Costin de LUCIAN PREDESCU.*
57. Bucureștii de V. MIHĂILESCU.*	78. I. Ellade-Rădulescu de GEORGE BAICULESCU.*
58. Turismul de AUREL PIȚU.*	79. Episcopul Mechiședec de GHEORGHE DINCĂ.*
59. Abislinia de I. SIMIONESCU.*	80. O plidă vie: Petra Ispirescu de PAUL I. PAPADOPOL.*
60. Polonia de I. SIMIONESCU.*	81. Sântul munte de AUREL COSMA.*
61. Date istorice și culturale din România de CRONICAR.*	82. Cărturaril din Banat de TRANDAFIR LAȚIA.*
62. Carmen-Sylva (TEKIROHIOL) de DR. COCA ODESEANU.*	83. M. Eminescu de V. GHEȚEA.*
63. Gh. Coșbuc de V. M. SASSU.*	84. Gh. Țițelca de NICOLAE CIORĂNESCU.*
64. A. Philippide de I. IORDAN.*	85. Mitropolitul Dosoftei (1624—1694). de GHEORGHE DINCĂ.*
65. N. Gane de A. GOROVEI.*	86. Dr. I. Cantacuzino de DR. GR. I. POPA.*
66. Lecturi geografice.—Asia de I. SIMIONESCU.*	
67. N. Machiavelli de VL. BOANȚĂ.*	
68. Gh. Lazăr de PAUL PAPADOPOL.*	
69. I. Urban-Jarnik de A. GOROVEI.*	
70. G. Enescu de M. COSTIN.*	

Seria D. „ȘTIINȚA APLICATĂ“.

Nr.	Nr.
1. Fabricarea săpunului. de A. SCHORR.	21. Șase montaje de radio de CAP. DR. M. ZAPAN.
2. Motorul Diesel de ING. CASETTI.*	22. Cinematografia de CAP. M. ZAPAN
3. Industria Parfumului de E. SEVERN.	23. Automobilul de CĂPIT. DE AVIAȚIE M. PANTAZI.
4—5. Aerul lichid de ILIE MATEI	24. Fabricarea sticlei de G. A. FLOREA
6. Industria Azotului de L. CATON.	25. Gazele otrăvitoare de CAP. DR. M. ZAPAN.*
7—9. Locomotiva de ING. CASETTI.	26. Împănarea păsărilor de N. C. PĂNESCU.*
10. Aeroplanul de DR. V. ATANASIU.	27. Legatul cârșilor de I. CARAMALĂU.*
11. Baloane și Dirijabile de C. MIHĂILESCU.	28. Înnotul de P. EPUREANU.*
12. Betonul Armat de ING. N. GANEA.	29. Scoaterea petelor de VICTORIA A. VELCULESCU.*
13. Gări și trenuri de G. ȘIADBEI.	30. Cum navigă corăbii de SPARDECK.*
16. Tiparul de VASILE ROMĂNESCU.	31. Planorul de ING. G. LIPOVAN.*
17. Ce se scoate din cărbuni de C. V. GHEORGHIU.	32. „Carlea Românească“ de I. SIMIONESCU.*
13. Industria materiilor colorante de G. A. FLOREA.	33. Descoperiri și invențiuni de LATZA TRANDAFIR.*
19. Fotografia de CAP. DR. M. ZAPAN.	
20. Industria zahărului de G. I. BĂBOIANU.	

Răspândiți „CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE“

Este cea mai trebuțoasă bibliotecă. Unecă prin varietatea cuprinsului, prin ieftinătate, este la îndemână oricui. S'n dovedit o adevărată enciclopedie. Aduce foloase specialistului, dându-i noțiunil clare din alte domenii; procură cunoștințe folositoare celui care nu se restrânge numai la cartea de școală. Biblioteca se adresează tuturor.

S'au tipărit până acum peste 2.305.000 cărțicele.